

DISSERTATIO IVRIDICA
IN QVA AGITVR
DE QVAESTIONE
AN IVS ROMANVM
IVS POSITIVVM CIVILE
IN SPECIE
IN GERMANIA ESSE POSSIT

1751
8
24

QVAM
PRAESIDE
VIRO CONSULTISSIMO
IOANNE HARTWICH REVERTERO

PROFESSORE IVRIS PVBLICO ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE

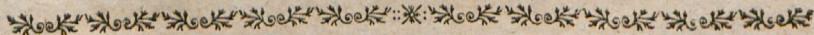
DIE IAN. MDCCL.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

AVCTOR ET RESPONDENS

VICTOR TOBIAS ERNST

MAGDEBVRGENS.

HALAE MAGDEBVRGICAE

TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HENDEL

(3)

AN IUS ROMANVM
IUS POSITIVVM CIVILE
IN GERMANIA ESS. PRÆST.

IOHANNES HARTWICH KETTERO

VICTOR THOMAS ERNST

JOHANNES CHRISTIANUS BENDI

7.5

§. I. Lex moralis est regula actionum moralium.

Lex moralis, vel obligationem naturalem secum coniunctam habet, et est lex naturalis, vel positivam, quae per voluntatem cuiusdam determinatur, et est lex positiva. Lex positiva, vel obligationem diuinam habet, vel humanam. Si prius dicitur lex diuina; sin posterius, humana, seu positiva in specie.

s c h. I. Doctores I. N. et G. etiam de legibus mixtis loquuntur, quae partim obligationem positivam, partim naturalem habent, sed to-

ra res ita se habet. Obligatione, vel ad motiua respicimus, vel ad principium cognoscendi. Si prius, obligatio materialiter; sin posterius, formaliter consideratur. Obligatio diuina et naturalis quoad ipsa motiua, seu materialiter est vna eademque obligatio, sed, si mixta esse debet, quoad principium cognoscendi, seu formaliter sumenda est, quia naturalis obligatio ex ipsa natura, diuina vero, ob defectum cognitionis humanae, ex reuelatione cognoscitur (per princip. I. N.). Obligatio humana autem et materialiter et formaliter considerata mixta esse potest, quia tam quoad motiua, quam etiam ratione principii cognoscendi a naturali differt potest (per princip. I. N.). Leges diuinae ergo formaliter tantum, leges humanae autem, tam formaliter, quam materialiter mixtae seu qualificatae esse possunt.

s c. II. Significatus termini legis vagus est, sumitur enim sensu octuplici. Regula est iudicium, secundum quod varia determinantur. Varia haec, vel sunt actiones, vel non. Si prius, dicitur lex significatu I. (huc pertinent leges motus). Actiones haec, vel sunt spontaneae, vel non. Priori in casu est lex significatu II. et est vel moralis, vel non. Si illud nomine legis venit significatu III. Sed haec, vel a superiore praescripta est, vel non. Si prius lex audit significatu IIII. et quidem, vel ab imperante ciuili, vel non. Priori in casu lex dicitur significatu V. Si ab imperante ciuili praescripta est, vel personae individuali, vel non, si posterius lex vocatur significatu VI. et si hoc, vel expresse promulgata est, vel non, priori in casu lex est significatu VII. Si expresse promulgata

gata est, vel ab vn'erso populo Romano in comitiis, vel non.
Si illud lex audit significatu VIII.

§. III. Grotius definit legem moralem, quod sit regula, cui actiones attemperare quis moraliter scilicet obligatur, quae definitio conuenit cum definitione §. 1. adducta, et ex illa sic deduci potest. Lex est 1) regula (per §. 1.) et sic genus definitionis meae, quod sit regula, cum definitione Grotii idem est. Sed 2) actionum moralium. Actiones morales nituntur libertate, libertas adpetitu et auersatione rationali, adpetitus autem et auersatio rationalis distincta repraesentatione boni vel mali, quae dat motiuum, et sic nituntur motiuis actionibus connexis (per princip. I. N.). Nexus motiuorum cum actionibus sistit obligationem moralem (per princip. I. N.). Hinc recte definit Grotius legem, quod sit regula, cui actiones attemperare, quis moraliter scilicet obligatur.

§. II.

Societas est status, quo personae in personam competit ius perfectum atque adfirmatiuum ex communi fine concipiendum. Personae societatem constituentes dicuntur socii seu membra societatis.

§. I. Socio ergo in socium, quatenus in societate est, nullum competit ius, nisi ex communi fine concepiibile.

§. II. Omnia iura atque obligationes, quibus socii gaudent, ex communi societatis fine deducantur necesse est.

§. II. Statuē, homines societatem herilem inuiffe, dominus & seruus sunt membra societatis. Dominus habet ius perfectum inferuum, si officio suo non satisfacere velit, vt cum cogar ad officium suum adimplendum, & adfirmatum, quod ad actiones commissiuas se extendit, vt operis suis vtilitatem domini promoueat, sed etiam ex communi fine concipiendum, quatenus seruus obligatus est ad vtilitatem domini operis suis promouendam.

§. III.

Leges, quas membra societatis habent, quatenus in societate sunt, dicuntur leges sociales.

COR. Leges sociales ex fine societatis communi sunt deriuandae (per cor. II. §. 2. & per §. I.). Hinc lex vniuersalis societatis est: Dirige actiones tuas ad obtinendam societatis finem communem.

§. III.

Leges societatis, vel ex statu societatis essentiali, vel ex accidentali eius fluunt. Leges, quae ex statu essentiali, seu quod idem est, quae ex notione eius fluunt, dicuntur leges sociales naturales, leges autem, quae ex statu accidentali, seu ex circumstantiis fluunt, legum positiuarum nomen accipiunt.

COR. I. Societates, quatenus tanquam societates considerantur, sunt entia eiusdem speciei, et hinc eandem essentiam habent (per princip.

cip. metaphys.). Omnes societates ergo, quatenus tanquam societates considerantur, easdem leges naturales habent.

COR. II. Ens, si sub circumstantiis consideratur, tanquam individuum consideratur (per princip. log.). Leges ergo positivae competunt societati tanquam individuum spectatae.

COR. III. Ens, si existit tanquam individuum existit (per princip. metaphys.). Hinc in societate non solae leges naturales sufficient, sed etiam positivae in illa esse debent.

COR. IIII. Non dantur entia perfecte similia (per princip. metaphys.). Societates in individuo si consideres, non perfecte similem statutum individualement habent, seu sub iisdem circumstantiis existunt, sed quodam in modo adhuc diversae sunt. Hinc societates non iisdem legibus positivis instructae sunt, sed leges positivae unius societatis, a legibus positivis alterius societatis differre debent.

COR. V. Determinationes entis essentiales sunt immutabiles, accidentales vero mutabiles (per princip. metaphys.). Hinc leges naturales societatis sunt immutabiles, leges positivae vero mutabiles.

COR. VI. Accidentia entis mutari possunt salvis essentialibus (per princip. metaph.). Hinc leges positivae in societate mutari possunt, salvis manentibus legibus naturalibus societatis.

COR. VII. Status entis individualis, si perfectus esse debet, cum status essentiali eiusdem consentiat necesse est (per princip. I. N.).

Leges

Leges ergo positivae, si perfectae sint, legibus naturalibus societatis haud repugnare, sed cum illis consentire debent.

s c h. Plura adhuc consuetudinae hac de re facili negotio deducere possem, sed acta agerem, quoniam ad scopum meum non pertinent. Qui plura hac de re legere cupit, velim legat *DARIES* Virum Doctissimum in Institutionibus suis iurisprud. vniuers. Sect. III. cap. I. §. 613. 634. vbi originem legum positivarum, philosophice si consideretur, luculentissime ostendit.

§. V.

In societate sunt membra societatis, et habent iura sua (per §. 2.). Sed duplex hic occurrit casus. Vel quilibet sociorum iura sua socialia ipse exercet, vel socii in membrum quoddam societatis iura sua socialia transferunt, quod caput societatis dicitur. Si prius, est societas aequalis; sin posterius, inaequalis.

§. VI.

Capiti societatis competit imperium. Imperium est ius de actionibus entis cuiusdam intelligentis disponendi. Ille cui competit imperium dicitur imperans. In societate inaequali membra societatis iura sua socialia non ipsi exercent, sed transferunt in membrum quoddam societatis, quod caput societatis dicitur (per §. 5.). Iura socialia autem,

tem, quae exercet caput societatis, sunt iura adfirmatiua (quae ad actiones commissiuas se extendunt) atque ex communi fine concipienda (per §. 2.) hinc habet ius actiones sociorum ad communem finem societatis dirigendi. Ius actiones alterius dirigendi, seu de actionibus alterius disponendi dicitur imperium (per definit.). Habet ergo caput societatis imperium.

COR. Ergo est imperans societatis.

sch. Desiniunt ordinarie imperium Doctores I. N. et G., quod sit ius de actionibus entis cuiusdam intelligentis pro arbitrio disponendi, sed terminus pro arbitrio proprio tam vagus, quam superfluus est. Vagus est: sumitur enim 1) pro libertate 2) pro quolibet adpetitu sensitivo et denotat idem, quod *Gutdünken oder eigener Gefalle*, et hoc significatu non ad imperium adplicari potest. Superfluus est, si pro libertate sumitur. Nam cui competit imperium illi competit ius (per definit.). Ius est facultas moralis, morale id dicitur, quod per libertatem actuari potest. Hinc terminus libertatis est nota ingrediens definitionis iuris mediata, et hac ratione ex termino iuris iam sequitur, hoc libere fieri debere. Potest etiam sic demonstrari. Nullum nobis competit ius, nisi ad ea, quae nos perficiunt, et nihil volumus pro libertate nostra, nisi quae nos perfectiores reddunt (per princip. I. N.). Hinc, si ius nobis competat de re quadam disponendi, libere fieri debet.

B

§. VII.

§. VII.

Societati cuidam, vel aliae societates subordinatae sunt, vel non. Si prius, dicitur societas composita seu maior; si posterior, societas simplex seu minor audit. Societati compositae, vel iterum aliae compositae subordinantur, vel non. Si illud dicitur societas ex compositis composita; si hoc, societas ex simplicibus composita.

SCH. I. In iure naturae tres tantum societates simplices pertractantur, societas nimirum connubialis, paterna atque herilis, et ex his tribus societatibus simplicibus oritur familia, quae est societas ex simplicibus societatibus composita.

SCH. II. Quid societates subordinare ex iure naturali satis manifestum est, quapropter notiones hac de re evolvere superfluum esset.

§. VIII.

Civitas est societas inaequalis plurium familiarum, cuius finis est securitas. Membra civitatis ciues adpellantur. Civitas est societas inaequalis (per definit.). Hinc quilibet membrorum iura sua socialia non ipse exercet, sed in membrum quoddam societatis transferunt (per §. 5.). Subiectum in quod iura in civitate transfulerunt dicitur imperans civitatis, reliqua vero subditi.

COR. Civitas ergo est societas ex compositis composita (sch. I. §. 7.).

sc h. I. Posset quis dubium proferre, hominis etiam in societate non viuentes posse constituere ciuitatem, vide exemplum de prima re publica Romana, et hinc etiam familias ad ciuitatem constituendam haud esse necessarias. Sed finge, ciuitatem non ex pluribus familiis consistere, ciuitatis scopum securitatem nimirum haud posse obtineri quis ibit inficias. Mox ad interitum rueret ciuitas, nisi hominis procrearentur, qui de securitate ciuitatis possent esse solliciti.

sc h. II. Ad subditos etiam referuntur sensu generaliiori ii, qui sunt in ciuitatis territorio et non ciues, quapropter etiam adpellantur subditi non ciues, qui tantum obligationem negatiuam habent, vt non agant contra securitatem ciuitatis, sed ad hanc differentiam inter subditos ciues, et non ciues, vt respiciam, non opus habeo.

sc h. III. Definit Vir Excellentissimus D A R I E S in Institutionibus suis iurispud. vniuers. Sect. V. cap. I. §. 655. ciuitatem, quod sit plurium hominum sui iuris securitatis causa, cum admissio communi imperio coniunctio, quae definitio ex mea deduci potest. Ciuitas est 1) societas in aequalis, hinc plures homines cogitari debent, qui iura sua non ipsi exercent, sed cum communi admissio imperio (per §. 5. 6. et 8.). 2) Plurium familiarum. In familia pater-materque familias sunt caput familiae (per princip. I. N.) et omnia iura exercent in familia (per §. 5.), hinc si plures familiae se coniungere debent cum admissio communi imperio non dependet a membris familiae, sed a capite cuiuslibet, et tunc il-

lud tantum ad homines ciuitatem constituentis referri potest. Sequitur etiam quia caput familiae sunt, ut non sint sub imperio capitis familiae (per oppos.). Homines, qui non sunt sub imperio capitis familiae, dicuntur sui iuris, hinc homines societatem constituententes sui iuris esse debent. 3) Cuius finis est securitas. Haec differentia definitionis meae eadem est, cum differentia definitionis Viri Consultissimi DARIES. Ciuitas ergo est plurium hominum sui iuris, securitatis causa, cum communi admissio imperio coniunctio.

§. IX.

Leges, quas membra ciuitatis obseruare tenentur, leges ciuiles audiunt. In ciuitate autem duplex nexus est, vel enim considerantur subditi in relatione ad imperantem, vel inter se (per §. 8.). Prior nexus vocatur publicus, posterior priuatus. Leges ergo inde oriundae, vel sunt leges ciuiles publicae, vel leges ciuiles priuatae.

§. X.

In ciuitate sunt leges publicae (per §. 9.). Hae, vel ex notione nexus publici fluunt, vel circumstantiis, sub quibus nexus publicus cogitatur, determinantur (per §. 8. et 4.). Prioribus nomine legum ciuiliū publicarum vniuersalium veniunt; posteriores autem legum ciuiliū publicarum particularium.

COE. — Quicquid de societate valet, etiam de ciuitate, quatenus est societas valere debet (per princip. log.), hinc sequentia confectaria tanquam ex prono fluunt alueo (per §. 8. et 4.).

- I. Omnes ciuitates habent easdem leges publicas vniuersales.
- II. Leges publicae particulares ciuitati competunt tanquam iudiuiduum spectatae.
- III. In ciuitate non leges publicae vniuersales sufficiunt, sed etiam particulares requiruntur.
- IIII. Leges publicae particulares vnius ciuitatis a legibus publicis particularibus alterius ciuitatis differre debent.
- V. Leges publicae vniuersales sunt immutabiles, particulares vero mutabiles.
- VI. Leges publicae particulares mutari possunt saluis legibus publicis vniuersalibus.
- VII. Leges publicae particulares, si perfectae esse debent, legibus publicis vniuersalibus non contradicant, sed cum illis consentiant necesse est.

SCN. Terminus positiuum et terminus particulare pro synonymis habentur, et sic etiam leges particulares et posituuae eundem fini-

gnificatum habent; tamen terminus legum particularium magis usu receptus est in iure publico, quam terminus legum positivarum.

§. XI.

In ciuitate sunt leges priuatae (per §. 9.). Hae, vel ex notione nexus priuati fluunt, vel ex circumstantiis seu determinationibus indiuidualibus (per §. 8. et 4.). Si prius, dicuntur leges ciuiles priuate naturales seu vniuersales; sin posteriorius, legum ciuiliam priuatarum positivarum nomen accipiunt.

COR. Exinde iterum fluunt consectaria:

- I. Omnes ciuitates habent easdem leges priuatas vniuersales, seu naturales.
- II. Leges priuatae positivae ciuitati tanquam indiuiduum spectatae competunt.
- III. Leges priuatae vniuersales non sufficiunt in ciuitate, sed etiam positivae in illa necessariae sunt.
- III. Leges priuatae positivae vnius ciuitatis a legibus priuatis positivis alterius ciuitatis differre debent.
- V. Leges priuatae vniuersales sunt immutabiles, positivae vero mutabiles.
- VI. Leges priuatae positivae mutari possunt saluis legibus priuatis vniuersalibus.

VII.

VII. Leges priuatae positivae, si perfectae esse debent, legibus priuatis naturalibus non contradicere, sed cum illis consentire debent.

SCH. Civile in genere dicitur id, quod ciuitatem spectat, et sic termino et de legibus publicis et de legibus priuatis vtimur, sed in specie id civile dicitur, quod nexum priuatum concernit, et sic civile opponitur publico, hinc leges civiles priuatae etiam dicuntur leges civiles in specie.

§. XII.

Ius obiectivae sumtum est complexus legum homogenearum.

COR. I. Possunt leges pro diuerso respectu homogeneae atque etiam hererogeneae esse.

COR. II. Quid igitur ius sociale naturale atque positivum, quid ius civile publicum vniuersale atque particulare, et quid ius civile priuatum tam vniuersale quam particulare facile patet.

SCH. I. Circa definitionem iuris obiectivae summi haec sunt monenda: Non sufficit ad ius obiectivae sumtum, quod adsit complexus legum, sed leges homogeneae esse debent, seu leges eiusdem speciei. Fiage enim te habere complexum legem, sed leges v. g. partim essent Romanae, partim germanicae, partim Danicae, nullus tibi concedet, te habere ius, sed diuersa iura. Statue autem

te

te collegisse complexum legum v. g. Romanarum, tunc esse ius nullus dubitabit, quia leges sunt homogeneae, seu eiusdem speciei.

sch II. Terminus iuris valde vagus est, denotat enim 1) facultatem moralem, vti §. 2. 5. et 6. termino usus sum 2) complexum legum homogenearum 3) id, quod iustum est 4) iuris scientiam seu iurisprudentiam 5) titulum 6) sententiam iudicis 7) locum, vbi praetor fedebat et ius dicebat 8) necessitudinem seu coniunctionem sanguinis, sed in hoc significato vocabulum ius rarissime sumitur, sed hic significato secundo, scilicet, quod ius sit complexus legum homogenearum, termino semper vtat.

§. XIII.

Ius positium civile in specie est complexus legum positivarum civilium in specie (per §. IO. & II.).

cor. Omnia ergo, quae de legibus civilibus positiuis priuatis §. IO. dicta sunt, etiam ad ius positium civile in specie adplicari possunt, hinc consecutaria ex hoc deducuntur.

- I. Ius positium civile in specie competit ciuitati, quatenus indiuiduum est.
- II. Ius positium civile in specie in ciuitate necessarium est.
- III. Ius positium civile in specie vnus ciuitatis a iure ciuili in specie alterius ciuitatis differre debet.

III.

III. Ius positium ciuile in specie est mutabile.

V. Ius positium ciuile in specie non contradicere debet iuri vniuersali ciuili in specie.

sc h. I. Non opus est, vt in definitione iuris positiui ciuilis in specie notio homogenei ponatur, quatenus enim leges tanquam leges positiuæ ciuiles in specie considerantur, eatenus etiam sunt homogeneæ.

sc h. II. Quam maxime inter se disceprantur ICti, num ius positium ciuile in specie possit demonstrari, sed ex hactenus dictis tota res breuissimis erit diiudicanda. Demonstrare est aliquid ex principiis certis certo modo deducere. Ius positium ciuile in specie ergo demonstrare est illud ex principiis certis certo modo deducere. Verum enim vero ius positium ciuile in specie ex circumstantiis, seu ex determinationibus indiuidualibus nexus priuati ciuitatis desumptum est (per §. 12. et 10.). Hinc determinationes indiuiduales nexus priuati sunt principium certum. Quum autem ius positium ciuile in specie non contradicere debeat iuri vniuersali ciuili in specie (per n. v. cor. §. 13.), hoc etiam dat principium certum. Demonstrat ergo quis ius positium ciuile in specie, si illud ex circumstantiis nexus priuati certo modo deducat, sed ita, vt iuri vniuersali ciuili in specie haud repugnet. Sed ius positium ciuile in specie ex solis legibus naturalibus ciuilibus in specie deducere idem est, ac illi mensuram heterogeneam adplicare.

C

§. XIII.

§. XIII.

Ius Romanum est complexus legum priuatarum posituarum Romanarum.

COR. Quicquid ergo de iure positiuo ciuili in specie §. 15. dictum est, etiam de iure Romano valere debet, atque exinde haec coniectaria fluunt.

I. Ius Romanum competit ciuitati Romanae, quatenus indiuiduum est.

II. Ius Romanum in ciuitate Romana necessarium est.

III. Ius Romanum a iure positiuo ciuili in specie alterius ciuitatis differre debet.

IIII. Ius Romanum est mutabile.

V. Ius Romanum non contradicere debet iuri vniuersali ciuili in specie.

SCH. I. Definitionem iuris Romani vsui loquendi ICtorum esse consentaneam, ex exemplo de lege Romana Falcidia dicta luculenter patebit. Haec lex est 1) lex ciuilis, quia est regula actionum moralium eorum, qui in ciuitate sunt 2) ciuilis in specie, quoniam ex illa cognosci potest, quomodo subditi erga se inuicem agere debeant 3) positua, et quidam Romana, nam ex determinationibus indiuidualibus reipublicae Romanae desumpta est. Sume plures leges, sic habes complexum legum.

SCH. II. An ius Romanum possit demonstrari ex Sch. II. §. 13. facile patet.

§. XV.

Ius Romanum non potest esse ius positium civile in specie in altera ciuitate. Ius positium civile in specie est complexus legum civilium priuatarum posituarum (per §. 13.) et eatenus competit ciuitati, quatenus indiuiduum est (per num. I. cor. §. 13). Ius ergo Romanum, si in altera ciuitate ius positium civile in specie esse deberet, ciuitati vt indiuiduum, consideratae competeret necesse esset (per §. cit.). Sed ius Romanum competit ciuitati Romanae tanquam indiuiduum spectatae (per num. I. cor. §. 14.). Hinc non alteri ciuitati (per cor. III. §. 4.) et in altera ciuitate ius positium civile in specie non constituit (per. num. I. cor. §. 13.).

§. XVI.

In Romanum non est ius positium civile in specie in Germania. Germaniam esse ciuitatem lippis atque tonforibus notum est, hinc omnia, quae de ciuitate §. 15. demonstrata sunt, etiam de germania, quatenus est ciuitas, valere debent (per princip. log.). Patet ergo ius Romanum etiam in Germania non esse ius positium civile in specie.

5 CH. Ex haftenus demonstratis non sequitur, ius Romanum nullum usum habere in Germania: sed omnino adhuc adplicari posse ad statum Germaniae. Sed quisquis facile intelligit, si adplicari debeat, ita hoc fieri debere, ut ciuitas Romana atque germanica sub iis circumstantiis considerentur, in quibus aliquam similitudinem habent. Sunt autem quidam Ictri, qui ius Romanum adeo in deliciis habent, ut non solum nexui priuato cuiuslibet ciuitatis, sed etiam iuri publico atque iuri gentium, ast infausto fidere immiscere studeant. Permultis argumentis historicis sententiam meam corroborare possem, quam absolum sit, ius Romanum ad statum Germaniae torquere. Sed profecto amplissimum ingrederet campum, relinquo autem hunc, quum mihi non proposuerim, historice hac de re agere. Habent adhuc antiquitatis studiosi campum, in quo insinuata eorum eruditio excurrere potest. Plura hac de re dicere, temporis angustiae prohibent, solum igitur dissertationis meae abrumpo.

F I N I S.

FRÆ-

PRAENOBILISSIMO ATQVE DOCTISSIMO

DOMINO

RESPONDENTI

S. P. D.

PRAESES.

Vix in praelectionibus iuris canonici diligentiae TVAE quibus praeconiis mactandae animum aduerteram, dum specimen eiusdem proprio prorsus Marte exasciatum mihi obtuleris, ut idem illud publice ventilatum in arenam cathedrariam, me duce, descenderes. Adecepi hanc spartam hoc lubentius, quo magis aliquid in eo officii vertitur. Quum autem id quidem negotii iuris ne sibi datum esse persuasum sibi habere soleant praesides, ut quae ipsis ad palatum non sunt atque a suis ipsorum principiis abhorrent, lituris inducant, addant contra, quaecumque notatu digniora deesse ventur; Certe aliquantisper me suspensum detinuit, an et ego hoc, quicquid est, iuris creder. Neque enim possum, quin in omnibus, in primis in evolutione legum socialium positivarum atque naturalium indeque pendentium conclusionum a TVA parte me non stare, ingenue fatear, ne Charissimis Auditoribus, qui

ORIV

C 3

mea

mea animo imbiberunt principia, bilinguis, alia in alia cathedra statuens, ipseque trocho fortassis versatilior viderer. Verum quum iuris naturalis et civilis in meis subselliis tirocinia haud posueris, in doctrinis vero maxime iuris naturae maximam partem tantum non omnes eiusdem Doctores non conspirare obseruaerim, fere ut qui eos in concordiam reducere satagit, laterem lauet,

Atque idem iungat vulpes et mulgeat hircos,
studiorum autem TVORVM tantam in TE fiduciam animaduerterim, ut TVA, quibus subscripsisti atque telis opponentium exposuisti, principia strenue propugnandi viribus polleas; tantum sane abest, ut cum summa TVI iniuria contemem, spurium, quem neuter suum agnosceret partum, confiscare animus tulerit, ut lucubrationes TVAS doctissime et eleganter conscriptas, nihil omnino, quod testor, iis addens, nihilque detrahens TIBI gratabundus reddam. Maeste igitur praeclara hac TVA virtute esto, felicique ingenii TVI ad optima quaeuis nati pariter ac formati ausu! Faxit SVMVM NVMEN, ut doctrinae laus in dies augeat magis magisque, TIBIque maximis fortunis liceat esse ornatissimo. Vale, mihi que, quod facis, faue. Scribebam in Regia Fridericiana d. 13. Cal. 1751.

VIRO

VIRO PRAENOBLISSIMO DOCTISSIMO
DOMINO AVCTORI

S. P. D.

GVILIELMVS SAMVEL AB HERFORD
 SILESIVS, OPPONENS.

Praefes TVVS Inclytus, quem ego vehementer Autorem sequor in ratione studiorum, maxime benigno consilio, ut provinciam suscipere, iussit, unde Opponentis TVI nomen derivandum est. Qui primo coepti huius consilii cogitatione deceptus sibi persuasum habebit, me iniusto titulo TIBI bellam, ut ita loquar, esse illaturum, si praeterea resciverit TE LL. naturae strenue colore meque TIBI adhuc prorsus incognitum fuisse, sicque laesionis rationem et occasionem aucupari, indicaturus est, a vero maxime aberrabit. Alia mens, alius animus est: TVIS verbis locum fecit, monuit, poposcit Praefes Inclytus, ut, cui me nunc accingo, defungar officio, VIR NOBILISSIME. Validitas animi virium et conscientia successus, quocum culturam earum nondum satis diu suscepi, negabant quidem, illius officii executionem eam fore scaturiginem, ex qua TVARVM veri nominis perfectionum cognitio, applausus, honores promanarent. Cur ergo arceam, qui digniores me TECVM an arenam descendere? Nonne laedo, si eximiae TVAE specimine Eruditio-

nis

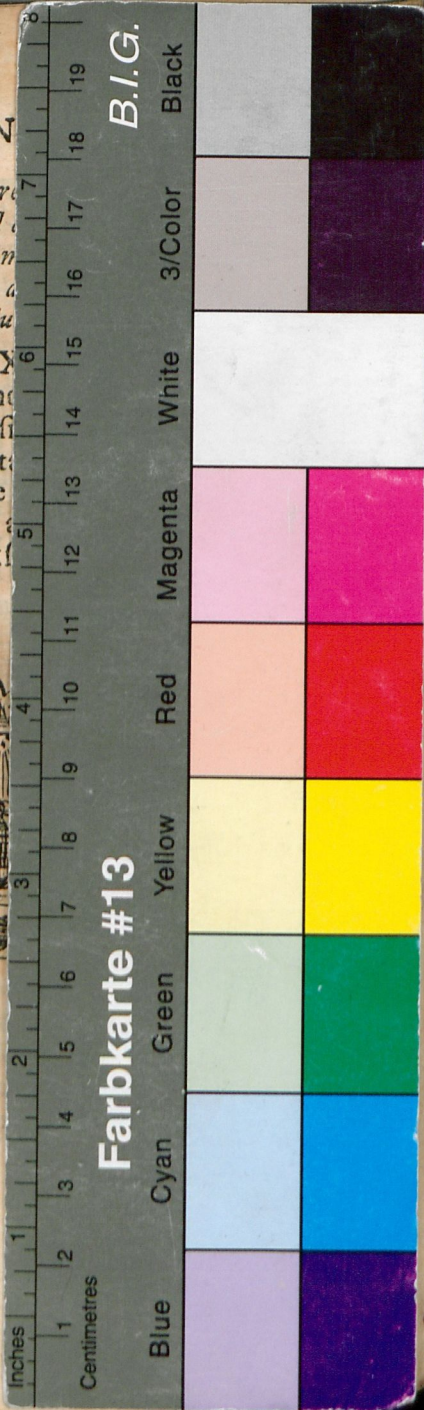
nis publico mihi ingenii documento elegantissimi agnito, solidissimis mentis praerogatiuis praeditos, specialiora distinctius perspicendi, in generalioribus principiis versatissimos, in quorum animi facultatibus plus quam in meis, tantum pene ac in TVIS est, ut periculum TECVM faciant, non permoueo? Minime. Licet enim in praesentiarum adeo felici mihi esse, ut in typo hunc distinctarum idearum statum experiar, quem ardentius exopto, aemulatione quicquid sum ad eum profecturus acceptum TIBI referam. En optima huius negotii consecraria! Encomiis iam grauis suat oratio, sed et iis delineandis impar sum. Si quid humeri valeant audeo, tantum profitebor, TE exantlasse laborem laude dignissimum. Profitebor ingenium, acumen, dexteritatem, methodum admirabilem prodi dissertatione. Quin elaboratio ipsa TVAE laudis verae testis est solus dignus fide abundans. Nihil itaque reliquum veor, quam ut pia mente manique vota adiiciam. Gratulor ergo TIBI de spatio studiorum curriculi feliciter emenso, ope cuius ipse TVA optime testaris encomia. Gratulor Patriae, quae TVO labore improbo in rebus gerendis mox fructura est. Gratulor Genti TVAE splendidissimae, quae TE, familiae Deus desideratissimum, profunda rerum cognitione imbutum ouans recipiet. Viue diu! sint vota TVA semper completa! Denique etiam atque etiam vale meique semper memorem esse beneuolus perge. Dabam in Fridericana d. 23 Ian. 1751.

Halle, Diss., 1751 H (II-Z)

B.I.G.

Farbkarte #13

DISSERTATIO IVRIDICA

IN QVA AGITVR

DE QVAESTIONE

AN IVS ROMANVM

IVS POSITIVVM CIVILE

IN SPECIE

IN GERMANIA ESSE POSSIT

1751
18

24

QVAM

PRAESIDE

VIRO CONSULTISSIMO

IOANNE HARTWICH REVTERO

PROFESSORE IVRIS PVBLICO ET FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSORE

DIE IAN. MDCCLL

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET

AVCTOR ET RESPONDENS

VICTOR TOBIAS ERNST

MAGDEBVRGENS.

HALAE MAGDEBVRGICAE

TYPIS IOANNIS CHRISTIANI HENDEL.

(3)

7. 2.

